

אילו החליטה

גולדמן

פרק ראשון:
החלטה באסואן

ראיון: 15 במאי 1970. המקום: מרתף הדראגסטור של סן ז'רמן דה-פרה, פאריס. גבר גבוה, בעל זקנקן שחור מחודד, פילס את דרכו בין השולחנות. הוא לא אהב במיוחד את הקפה הרועש, ולמען האמת — גם לא את האיש שעזמו קבע כאן פגישה. אבל משהו שהישראלי אמר לו בטלפון הדאיג אותו, והוא היה מוכרח לחדא: האם הוא יודע? האם הוא חושד?

על כן אף הקדים בכמה דקות לפגישה. המלצרית הכירה אותו. "בונסואר מיסיה רולו, שולחן לשניים?" הגבר בעל הזקנקן השיב בחיוב. הוא דיבר צרפתית רהוטה, כיאה למי שנושא שם כל-כך צרפתי כמו אריק רולו, ושהוא גם עיתונאי כל-כך חשוב בלה מונד. אבל משהו במבטאו העיד עליו כי לא נולד דווקא בפאריס. משהו איטי, רגוע, כבד כמו השמש של הדרום או גליהחום של המדבר.

הוא הזמין גלידה ושיחור בפעם המאה את שיחת-הטלפון: ובכן, אריק, אזי אפשר בכל זאת להזיז את העניין? באתי במיוחד מתל-אביב... רמת לפני כמה חודשים שאולי תוכל לסדר לי נסיעה... אתה יודע כמה שזה חשוב! איזו השפעה יכולה להיות לנסיעה כזאת? יש לי ההרגשה שעכשיו בדיוק הזמן... למה אמר שעכשיו בדיוק הזמן? מדוע בא דווקא עכשיו מתל-אביב? האם הריח משהו?

מה היה קורה אילו החליטה גולדה מאיר שלא לחבל בנסיעתו של נחום גולדמן למצרים? הסיפור המתפרסם בעמודים אלה בא לענות על שאלה גורלית זו. הסיפור עצמו דמיוני, אבל הוא מבוסס על דמויות אמיתיות, ועל ניתוח פוליטי של עובדות אמיתיות ושל ההתפתחויות אשר היו גלומות בהזמנתו של נחום גולדמן.

גאת שלום כהן

האם הוא יודע משהו? רולו משך בכתפיו וניגש לספל בגלידה שלפניו. עוד מעט יידע; אין טעם להתייגע בניחושים.

"הא! אריק!"
הישראלי הגיע.

כרגיל — שופע מרץ, מנוסף ידיים, צוחק, מדבר בקול רם. זה לא הפריע לרולו. להיפך. "אז מה, אריק, אפשר לסדר פגישה עם נאצר?" כרגיל — ישר לעניין.

"מדוע אתה חושב שדווקא עכשיו אפשר לסדר פגישה?" השיב רולו בשאלה. "מפני שהוא כבר קיבל חצי תריסר יהודים לראיון. אתה זוכר, כשהיית בישראל בחורף שעבר? אמרת שיש נכונות מצידו לפגישה, אבל שהוא אינו יכול להרשות לעצמו עדיין להזמין ישראלי אליו? אמרת שהוא קודם יבטל כל הגבלות על כניסת יהודים מאמריקה ואירופה? ושאת-כך יזמין עסקנים ומנהיגים יהודיים ידועים? ואחריהם אפילו אנשים הידועים כציונים? אתה זוכר?"

"שלשום הוא קיבל את גולדברג לראיון. ולפני שבועיים את טורצ'ינו. בדיוק כפי שהתנבאת. אז חשבתי שאולי אפשר גם סוף-סוף לעשות את הצעד הזה. אתה הרי יודע כמה זה יכול להיות חשוב, להראות לדעת-הקהל אצלנו בישראל שהוא מוכן להיפגש עם ישראלי! זה גם לא צריך לחייב אותו. פגישה עם עיתונאי איננה פגישה כמו פגישה עם מדינאי. סוף-סוף, גם ישראל התירה פעם לעיתונאי מצרי לבקר רשמית. מה אתה אומר?" לשגייה שקל רולו את האפשרות לספר לבן-שיחו כל מה שהוא יודע. אבל הוא כבר למד מומן להתאפק, ולהתגבר על הפיתוי להדהים את הכרויות. עכשיו העסיקה אותו שאלה אחת בלבד: כיצד להחליק את העניין, לדחות את בקשתו של הישראלי מבלי לעורר בו סקרנות נוספת? והעיקר — איך להדא שהיא לא יפרסם כתבה סנסציונית של משמעות ביקוריהם של אישים יהודיים בקאהיר.

הוא חשב על הגישה הדרמטית; משהו כמו: ידידי, אני מוכן לספר לך הכל. אבל עליך להישבע שלא תפרסם מילה מכל אשר אומר לך... שקל את הרעיון — ומייד פסל אותו. כי סוד מיבצע גשר חייב להישמר. עד לרגע זה ידעו עליו שבעה אנשים בלבד. אם יידע אותו שמיני — אין סיבה מדוע לא גיע לעשרה ולמאה איש. ואז ייכשל המיבצע. רולו הקשיב לבן-שיחו, חיך בהבנה ובידידות, הניח במקומות הנכונים, ולבסוף הבטיח לברר מה אפשר לעשות. ובינתיים — אולי מוכן האורח הישראלי להיתרם למסע-הרצאות בכלגיה, הולנד ודנמארק? סטודנטים, שמאל חדש — הבשורה של שותריה-שלום בישראל — תתקבל שם באהדה. כן? טוב מאוד. ואם יתברר משהו בנוגע לנסיעה לקאהיר — יבירק לו מייד. טוב?

★ ★ ★

רק שבעה אנשים בעולם כולו רק הם ידעו מהו מיבצע גשר. קודם כל עבדאל-נאצר וטיטו. הם היו המחליטים הראשונים.

מן העבר השני — גולדה מאיר. היה, כמובן, גם אריק רולו. וחלקו בפרשה הוא סיפור בפני עצמו. ידעו על המיבצע עוד שני שליחים מיוחדים של עבדאל-נאצר. ולבסוף, כמובן, ידע את הסוד נחום גולדמן: האיש שבתיקי המיבצע כונה בשם-הצופן "יונס" בערבית, ו"יונה" בעברית, על שם אותו נביא תנ"כי שנשלח לנינוה. לא היה קל לשכנע את נשיא מצרים להסכים למיבצע. טיטו ניסה יותר מפעם אחת — אך תמיד נתקל בתשובתו הפסקנית של המצרי: "לא ייצא מזה כלום...". עד שלבסוף נשברה התנגדותו של עבדאל-נאצר. חמיד אל-שוקיטי, ראש המחלקה המדי-

הודעת נאצר

אשר חיטמלה את העולם הוקראה באולם הישיבות הגדול של מרכז האיחוד הסוציאליסטי הערבי. נשיא מצרים קרא הודעה מוכנה מראש, בה נאמר כי אין מלחמה בין העם הערבי לעם היהודי, וכי מצרים מכירה בזכות קיומה של מדינת-ישראל ומוכנה לפתרון של שלום צודק. מאחורי גבי של גמאל עבדאל-נאצר: הדין נחום גולדמן, המקשיב לתירגום הדברים מערבית לאנגלית.